

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de apel din București, s. III : *Ministerul de interne cu W. Solomonică*, cu o Observațiune de d. D. Alexandresco.

Inalta Curte de casație și justiție, secția II : *Nicolae Gheorghiu*.

Tribunalul județului Teleorman : *Ion Stan Teleleu cu Marin Ilie Rizea*.

Erată.—Bibliografii.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția III

Audiența de la 20 Octombrie 1900

Președenția D-lui S. C. POPESCU, Consilier

Ministerul de Interne cu W. Solomonică

Decizia civilă No. 212

Jurnalele date de tribunal în camera de consiliu.—Anchetă în futurum (Art. 66, § 4 și 5 Pr. civ.). — Sunt susceptibile de apel înainte de judecarea fondului. Art. 104 și 323 Pr. civ. nouă.

Jurnalele tribunalului prin care se admite o anchetă în futurum conform art. 66 § 4 și 5 din Proc. civ. revizuită, fiind pronunțate în camera de consiliu, pot fi atacate cu apel de îndată, înainte de ori-ce judecare asupra fondului, conform art. 104 din noua procedură civilă.

S'au ascultat: d-nii avocați V. Antonescu și Valerian din partea intimatului W. Solomonică asupra incidentului de neadmisibilitatea apelului și d-l avocat Boambă din partea Statului în combateri;

Curtea unind incidentul cu fondul a dat cuvântul părților asupra fondului, după care s'a ascultat pe d-l Boambă în susținerea apelului și pe d-l Antonescu în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de avocatul Statului, în numele Ministerului de Interne, contra jurnalului tribunalului Ilfov, secția comercială cu No. 18516, pronunțat conform art. 66, § 4 și 5 din Pr. civ.;

Având în vedere incidentul de inadmisibilitatea acestui apel ridicat de intimatul W. Solomonică, sub cuvânt că jurnalele pregătitoare nu pot fi atacate cu apel de cât o dată cu fondul, conform art. 323 Pr. civ.;

Având în vedere că jurnalul apelat este dat de tribunal în camera de consiliu, înainte de ori-ce înfățișare a părților în acțiunea introdusă de W. Solomonică

contra Ministerului de interne și contra celui de lucrări publice pentru daune; că, în acest cas, dreptul de apel fiind formal admis de art. 104 Pr. civ., incidentul se găsește nefundat și trebuie respins;

Având în vedere că prin apel Ministerul de interne se plânge de măsura ordonată de tribunal, susținând că nu era o necesitate absolută să se obțină grabnic dovada cerută, pentru că expertisa asupra punctelor admise se putea ordona și mai târziu, după înfățișarea părților în ședință publică, fără teamă ca probele să dispară;

Având în vedere că, într'adevăr, punctele asupra cărora s'a ordonat facerea expertisei, nu sunt de așa natură în cât să fie pericol în întârziere; că, din contră, ele pot fi stabilite ori când, fiind vorba de cantitatea de apă ce s'ar fi putut consuma și de beneficiul ce putea realiza intimatul Solomonică dacă i se conceda alimentarea cu apă a orașului Sulina pe timpul anului de întreținere; că Ministerul de interne are tot interesul de a se opune la ordonarea unei asemenea măsuri, până ce mai întâi nu se va stabili contradicțiunea răspunderea sa pentru daunele ce i se cer; că motivul ales de intimat că s'ar putea include navigația și întârzia constatarea, nu poate fi determinant și de natură a autoriza pe tribunal ca să ia o astfel de măsură înainte de ori-ce înfățișare;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul, etc.

(ss) Sc. Popescu, V. Râmniceanu, T. T. Djuvara.

Observație. — «Ori-cine are interes să constate declarația unui martor, părerea unui expert, o stare de lucruri a unor bunuri mișcătoare sau nemișcătoare, validitatea sau nevaliditatea unui titlu, zice art. 66. *in fine*, din noul Cod de procedură civilă, va putea cere judecătorului competent, potrivit art. 58 urm. din acest Cod, chemarea de urgență înaintea sa a părților interesate pentru stabilirea cererii sale. Asemenea constatări pot sluji ca acte probatorii, potrivit deosebitelor rândueli ale legii».

Acest text consacra deci în termeni expresi ceea ce, în Franța, înainte de ordonanța din Aprilie 1667, se numea *ancheta în futurum*. Această procedură are menirea de a constata ju-

decătorește, de urgență, o dovadă ce e pe calea să dispară și care poate servi într'un eventual proces viitor.

„Am admis, zice expunerea de motive a d-lui Ministru C. G. Dissescu, ca corolar al facultăței de a pretinde un drept sau un lucru, și procedura privitoare la constatarea dreptului său lucrului cerut, când este o absolută trebuință de a se dobândi grabnic o dovadă ce ar dispărea, dacă cel în drept ar fi nevoit să aștepte până la înfățișarea contradictorie. Această procedură, ce poartă numele de anchetă *in futurum*, în starea actuală a legislațiunei, în genere, nu este admisă (1)».

Ancheta *in futurum*, *l'enquête d'examen à futur*, după cum se exprimă vechii autori francezi, de o utilitate practică necontestată, desființată în Franția prin ordonanța din Aprilie 1667 (tit. 13, art. 1), din cauza abuzurilor la care se dădea loc prin faptul că se admiteau de multe ori marturi pentru sumi mai mare de 100 livre, contrar dispozițiilor formale ale ordonanței din Moulins de la 1566 (2), își are ființă în mai multe legislațiuni străine, de exemplu în Codul de procedură civilă neerlandez (art. 876—881) (3), în vechiul Cod de procedură civilă austriac de la 1782 (art. 241 urm.), în Codul de procedură civilă german de la 1877 (art. 231, 447—455), în Codul de procedură civilă italian de la 1866, *l'esame a futura memoria* (art. 251), în Codul Cantonului de Vaud (art. 250 urm.), în Statele-Unite, în Rusia (Regul. sancționat prin Ukasul împărătesc din 28 Mai 1880), etc. (4).

(1) Veđi V. Alexandrescu, Cesărescu și Mironescu, *Noul Cod de proced. civilă*, p. 11 și 12, *Expunere de motive*.

(2) Veđi asupra acestei ordonanțe, care este primul act ce restrânge admisibilitatea probei testimoniale, Garsonnet, *Pr. civ.*, II, § 326, p. 482 urm.

(3) Această procedură poartă în acest Cod numele de *anchetă provisorie*. «De câte-ori se ivește mai târziu un proces în care părțile voesc să se folosească de anchetă, dice art. 880 din acest Cod, depoziția marturilor făcută în această anchetă nu va fi admisă ca dovadă, dacă este cu puțință de a se asculta acești marturi în proces după modul obicinuit».

(4) Cpr. Bonnier, *Tr. des preuves*, p. 231, nota 1 (ed. Larnaude din 1888). Veđi în privința Codului de procedură civ. german, nota lui Lederlin, profesor la Nancy, și înainte de războiul de la 1870, la Strasburg, în *Annuaire de législation étrangère*, anul 1878, p. 86; ear în privința dreptului rusesc, *Annuaire de législ. étrangère*, anul 1881, p. 576.—Art. 1316 din Ante-proiectul Codului japonez, elaborat de profesorul G. Boissonade, are, în această privință următoarea cuprindere: «O parte poate să ceară în justiție în mod principal și fără ca să existe o procedură începută, să dovedească faptele a căror constatare o interesează în viitor, justificând acest interes și pericolul de a se perde mijloacele de probă».

În Franția, de și chestiunea este controversată, totuși atât doctrina cât și jurisprudența admit aceste anchete, pentru că, pe de o parte, Codul de procedură civilă nu reproduce dispoziția prohibitivă a ordonanței din 1667, ear pe de altă parte, pentru că ele nu mai sunt astăzi de competența Cancelariei, care, altă dată, le încuviința fără nici un control al părților, ci de competența tribunalelor care, când le vor admite, vor ordona desbateri contradictorii, după cum prevede anume textul nostru, ceea ce neapărat este o garanție că legea nu va fi violată (5).

Ancheta *in futurum* fiind formal admisă astăzi, la noi, prin art. 66 din procedura civilă revisuită și promulgată la 15 Martie 1900, s'a ivit chestiunea de a se ști dacă jurnalele tribunalelor care admit ast-fel de anchete, pot fi atacate cu apel de îndată, ca în Franția (6), în Italia (7), etc., sau dacă apelul nu este admisibil de cât de o dată cu judecata asupra fondului, conform art. 323 Pr. civ. După cât vedem, Curtea din București a admis apelul înainte de judecarea fondului, întemeindu-se pe art. 104 Pr. civ. Chestiunea este discutabilă; noi însă nu vom spune cuvântul nostru de cât după ce se va pronunța și Curtea noastră supremă (s. II-a), înaintea căreia afacerea este pendentă pentru ziua de 14 Noembrie. Am crezut însă interesant de a face, de o cam dată, cu ocazia publicării decisiunei Curței din București, istoricul anchetei *in futurum*, pe care bine a făcut legiuitorul nostru de a admis-o, deși putea să fie mai puțin laconic în această privință, căci cu toate că procedura nouă nu se aplică de cât de două luni, s'a și ivit o dificultate serioasă. De observat este că atât tribunalul cât și Curtea au judecat chestiunea în camera de consiliu. Și aceasta este o chestie discutabilă, asupra căreia earășii nu ne vom pronunța de cât în urma decisiunei Inaltei Curți, căci, *adhuc sub iudice lis est*.

D. Alexandresco

(5) Cpr. în acest sens, Boitard, Colmet d'Age et Glasson, *Pr. civ.*, I, p. 514, nota 1 (ed. a 15-a din 1890). Garsonnet, *Pr. civ.*, II, p. 551, 552, § 343. Bonnier, *Tr. des preuves*, 254. C. Besançon și Paris. D. P. 46. 2. 28 și 29.—*Contră*. C. Rennes, 10 Martie 1821. Répert. Dalloz, *Enquête*, No. 55, nota 2. Boncenne et Bourbeau, *Th. de la procéd. civile*, IV, 258 urm. (ed. a 2-a din 1837—1863). Boitard et Colmet d'Age, *op. cit.*, No. 470, p. 513, 514.

(6) Veđi Bonnier, *op. cit.*, p. 231.

(7) «L'ordinanza o la sentenza dice art. 251 din Codul de procedură civilă italian, *sono esecutive non ostante reclame, opposizione o appello*».

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 10 Octombrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Nicolae Gheorghiu

Competență. — Militari. — Infracțiunii penale comise de militari pe când sunt în activitate. — Cine și judecă. — Cine sesizează instanțele militare competente. — Militar judecat de instanțele civile. — Casare. — Casare fără trimetere. — (Art. 51 din Codul justiției militare, art. 40 din legea organică a Curții de casație).

Instanțele militare sunt singurele competente să judece pe militari pentru infracțiunile la legile penale ce comit, și pentru aceasta instanțele militare competente trebuie să fie sesizate de către organul ce îndeplinește funcțiunea de procuror pe lângă acele instanțe și căruia urmează a i se aduce faptul la cunoștință pe cale ierarhică, cum prescrie legile și regulamentele militare.

Astfel, este casabilă decisiunea unei Curți de apel, ca dată fără competență, prin care s'a condamnat un militar în activitate, pentru un fapt delictuos comis în timpul serviciului, și casarea se face fără trimetere.

Decisiunea 839/900. — Casată, fără trimitere, decisia Curții de apel Galați, s. I, No. 438/900 după recursul făcut de Nicolae Gheorghiu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier G. N. Bagdat ;

Pe d-nii avocați Teodorescu și Poni, în desvoltarea motivului relativ la necompetență ;

Pe d-l procuror St. Stătescu, în concludiuni.

Deliberând,

Asupra mijlocului de cosare :

«Esces de putere și violarea art. 51 și următorii comb. cu art. 258, toate din Codul justiției militare. Subsemnatul fiind militar, sergent de pompieri, am fost acusat că am comis faptul de furt în complicitate cu alți 2 militari de asemenea soldați militari, așa fiind tribunalele civile erau necompetente să mă judece pentru acest fapt, de oare-ce eram justițiabil numai de tribunalele militare, conform articolelor sus citate.»

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care se constată că Curtea de apel a judecat în ultimă instanță și a condamnat pe recurent pentru că împreună cu alți doi, pe când apăra în calitate de soldați pompieri la stingerea unui foc, au furat nisce saci din aceia ce au putut să fie scoși din flacări ;

Considerând că conform art. 51 C. J. militare, instanțele militare sunt singurele competente să judece pe militari ;

Că pentru aceasta instanțele militare competente trebuia a fi sesizate de către organul ce îndeplinește funcțiunea de procuror pe lângă acele instanțe și căruia urma a i se aduce faptul la cunoștință pe calea erarhică, cum prescriu legile și regulamentele militare ;

Considerând că Curtea de apel, judecând pe recurent care se află sergent în activitate, în corpul pompierilor

pentru un fapt delictuos, comis în timpul serviciului a trecut peste limitele competenței sale, ceia ce face ca decisia din acest punct de vedere e abătută ;

Că prin urmare motivul e întemeiat și are a se admite ;

Că instanțele civile, nefind competente a judeca pe recurent casarea urmează deci a se face fără trimitere conform art. 40 din legea organică a Curții de casație ;

Pentru aceste motive, Curtea de acord cu d-l procuror St. Stătescu, casează fără trimitere, decisia Curții de apel Galați, s. I, No. 438/900, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TELEORMAN

Audiența de la 10 Octombrie 1900

Președenția D-lui I. PH. GHEȚU, Președinte

Sentința civilă No. 345

Ion Stan Teleleu cu Marin Ilie Rizea

Pământ rural. — Inalienabilitate. — Dacă art. 132 din Constituție a interzis cu totul înstrăinarea pământurilor date foștilor clăcași și însurăștelor săi cumpărate de sătenii, în loturi mici, din proprietățile statului. — Timpul pentru care există această interdicție. — Excepțiuni.

Legiutorul, prin art. 132 din Constituție ast-fel cum a fost modificat și votat în anul 1884, a oprit cu totul, pentru un timp de 32 de ani, înstrăinarea pământurilor foștilor clăcași, ale însurăștelor și ale locuitorilor cari au cumpărat sau vor cumpăra, în loturi mici, proprietăți de ale Statului fie dincoace, fie dincolo de Dunăre, esceptând numai locurile de casă ale locuitorilor coprinși în raza vre-unei comune urbane cărora se va putea acorda prin legi speciale facultatea de a le înstrăina, și mai permițându-se și schimburile pământurilor a căror înstrăinare a fost interzisă.

Astfel, ele la votarea acestui articol din Constituție, înstrăinările permise de legea rurală din 1864 și cea interpretativă din 1879 au fost cu totul interzise pe timp de 32 de ani.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere că, din actele aflate la dosar și din desbaterile orale, rezultă că : prin contractul de vânzare, autentificat de acest tribunal în anul 1891, Stancu Rizea Teleleu, din com. Slobozia-Trăsnitu, acest județ, a vândut consăteanului său Marin Ilie Rizea, șapte pogoane și 19 prăjini pământ dat lui după legea rurală din 15 August 1864 ; că, Ioan Stan Teleleu, astăzi, după moartea, fără descendenți, a vnzătorului și în calitate de nepot de frate al lui, intentă cumpărătorului acțiune în anularea actului de vânzare, ca fiind făcut în contra prohibițiunii art. 132 din Constituția de la 1884 și, în fine, că, d-nul judecător al ocolului Alexandria, întemeindu-se pe art. 7 din legea rurală, pe legea de la 13 Februarie 1879 și pe un certificat al primarului comunei Slobozia Trăsnitu, prin care se dovedește că cumpărătorul—nefiid clăcaș la 1864—nu fusese impro-

cea, în fapt, la o prelungire, totuși, nu aceasta a fost intențiunea sa fundamentală, ci, aceea ca, față cu înfrângerile ce suferise în trecut principiul pus în art. 7 din legea de la 1864, cu toată recunoașterea și menținerea ce i se făcuse prin art. 133 din Constituția de la 1866, și, mai cu seamă, față cu abuserile ce a constatat că s'a urmat și în urma legii din 1879 (vezi Desb. camerei, din 1884, la pag. 1912, discursul d-lui deputat C. Poroineanu, în acest sens) el a voit a sfârși cu relativitatea acestei inalienabilități, care, pe căi piezișe, îi eluda principiul și, ast-fel, l-a proclamat din nou, și în mod absolut, aducându-î, însă, numai excepțiunile din alin. 2 și 4;

Considerând că, un argument de text, care confirmă în mod vădit vederile acestui tribunal, este chiar existența alin. 4 în art. 132, căci, din două,—una : ați Constituanta de la 1884, înțelegea a recunoaște și pe viitor puterea legală a legii din 13 Februarie 1879, și, atunci, numai avea nevoie de introducerea în acest articol a alin. 4, căci, excepțiunea la principiul inalienabilității coprinsă în el era prevăzută în art. 13 din acea lege, de oare-ce, pe cale de interpretare ea declarase schimbul admisibil; ați, din contră, înțelegea a o abroga, și atunci, el, voind să facă din schimb o excepțiune la această inalienabilitate, a fost nevoit să 'l introducă în art. 132, sub forma alin. 4 :

Considerând că întâmpinarea ce s'ar putea face acestui argument, cum-că el a fost nevoit a introduce excepțiunea schimbului în alin. 4, pentru a-'l condiționa, apoi, în alin. 5, nu ne pare mai fondată, pentru a ajunge la neabrogarea legii din 1879, căci el putea foarte bine condiționa schimbul și fără această introducere, referindu-se numai la legea care-'l prevedea, adică la art. 13 din legea de la 1879 ;

Considerând că, ast-fel, din textul art. 132 din Constituțiune, și printr'o logică și juridică interpretare, nu se poate susține că Constituanta din 1884, votând art. 132, a înțeles a menține în vigoare, în acelaș timp, și excepțiunile din art. 7 al legii din 1864 și pe acea interpretativă de la 13 Februarie 1879 ;

Considerând că, mai mult, art. 42 alin. 1 din legea judecătoriilor de pace de la 1 Iunie 1896, actualmente în vigoare, care decretă «neurmăribile și nesequestrabile locurile de muncă, casele și ogrăzile date locuitorilor sătenii prin legile de împroprietărire care le declara inalienabile», încă conduce la ideea unei inalienabilități absolute (cu excepțiunile, bine înțeles, prevăzute numai în art. 132 din Constituțiune) ; de oare-ce el, iarăși, în mod absolut, general și fără vre-o excepțiune scoate din puțința de înstrăinare imobilele rurale date sătenilor prin legile de împroprietărire, și aceasta, fără a distinge dacă cumpărătorul unor ast-fel de pământuri ar fi un consătean, în condițiunile art. 1 din legea de la 1879, sau o altă persoană ; ceea-ce dovedește — o dată mai mult — că legiuitorul din 1896, interpretând pe cel constituent din 1884, 'l-a continuat în modul său de a vedea, dovadă care, pentru tribunal, prețuiesce aproape cât o interpretațiune legiuitoare, care 'l obligă ;

Considerând că admitând interpretarea contrarie, ar fi a presupune că legiuitorul român din 1884, prin art. 132 din Constituțiune, combinat cu art. 7 din legea rurală de la 1864 și cu art. 1 din cea interpretativă de

la 1879, a declarat imobilele rurale *alienabile*, iar în 1896, prin art. 42 alin. 1 din legea judecătoriilor de pace, tot el, le declară *nealienabile*, pentru că le face neurmăribile și nesequestrabile, ceea ce este absurd chiar de presupus.

2) *Asupra motivului al doilea :*

Considerând că, dacă comparăm textul art. 132 din Constituțiune cu raportul *Comisiunei de revizuirea unor articole*—între carî și a art. 133—din Constituția de la 1866 (pag. 937 din Desb. Corpurilor Leg. de la 1884) vedem că, pe lângă că raportorul său, nu întrebuițează nici un cuvânt din care să se poată deduce, orî cât de pe dedeparte, ideea menținerii art. 7 din legea din 1864 și a legii 13 Februarie 1879, dar încă, că legiuitorul evită cu îngrijire cuvântul de «*menținere*» din art. 133 al Constituției de la 1866 și din proiectul acelei comisiuni și înlătură pe acelea de «*prelungire*» și «*încă*», întrebuițate de d-l raportor, în raportul său și în proiectul ce presintă, ceea-ce dovedește, încă, că preocuparea legiuitorului a fost alta de cât a prelungi numai starea de inalienabilitate a pământurilor rurale, preocupare care n'a putut fi alta de cât că ; admitând principiul inalienabilității, să-'l reformeze fundamental și să-'l formuleze din nou și integral, întinzându-'l și la pământurile date însurățeilor, — singurul primit din toate punctele recomandate de această comisiune, — la acelea cumpărate în loturi mici de la Stat în țară și peste Dunăre și, în alin. 2 și 4, se prevadă și singurele excepțiuni ce a înțeles a aduce acestui principiu ; că, ast-fel, bazându-ne pe raportul și pe proiectul de lege al acestei comisiuni, nu se poate vedea cum ar putea să resulte ideea ce se atribuie camerilor constituante din 1884 ;

Considerând că d-l raportor al *Comitetului delegațiilor camerei*, neavând nici-un cuvânt de spus relativ la modificările aduse în art. 132, de comisiunea de revizuire, numită mai sus, de secțiunile camerei și de delegații lor, după cum resultă din raportul său (pag. 1818—1832 din Desb. Corp. Legitoare din 1884) nici acest raport nu ne poate servi pentru a deduce intențiunea legiuitorului din art. 132, asupra menținerii sau abrogării pentru viitor a art. 7 din legea din 1864 și a legii interpretative de la 13 Februarie 1879 ;

Considerând că, din raportul d-lui raportor al *Comitetului delegațiilor senatului* (pag. 1842 și 1343 loc. cit.) și care formează peatra fundamentală a argumentațiunei părții adverse, încă nu resultă vre-o idee în favorul menținerii acestor texte de lege, de oare ce d-l raportor, explicând îmbunătățirile aduse art. 132, ne spune numai că, comitetul delegațiilor 'l-a modificat, a) în sens de a se mai prelungi inalienabilitatea pământurilor date foștilor clăcași și însurățeilor în virtutea legii rurale ; b) că el a întins această inalienabilitate și la pământurile cumpărate de sătenii în loturi mici din bunurile Statului, neadmitând, ast-fel, modul de vedere al comisiunei de revizuire ; și c) că, el, «a adăogat un aliniat pentru a consacra principiul (care, de alt-mintrelea, resultă și «din principiile materiei și, în speță, din legea de la 13 Februarie 1879 — art. 13 al legii—relativă la menținerea și executarea art. 7 din legea rurală), că, adică, «schimbul de pământ contra pământ, nu intră în pre-

«viziunile prohibițiunei coprinsă în legea rurală și în «constituțiune, prohibițiune ce este relativă numai la «înstrăinări, ceea-ce presupune o desproprietărire».

Că, aceasta fiind partea raportului, relativă la cesțiune, întru cât legiuitorul constituant a ȳis «sunt și vor fi inalienabile . . . .» înlăturând în text cuvântul «prelungire»; întru cât a suprimat cuvântul «încă» din proiect, cuvânt, care ar fi putut da a se înțelege că el a voit a se *prelungi*, saũ, a se *continua* încă o stare de fapt și de drept existentă; cu alte cuvinte, a se menține încă în vigoare art. 7 din legea rurală și legea de la 13 Februarie 1879, și întru cât d-nul raportor, menționează legea din 13 Februarie 1879, nu însă pentru a spune că aplicabilitatea ei se menține și pe viitor ci, pentru a motiva introducerea în art. 132, a aliniatului 4, argumentând că, ideia schimbului nu este ce-va nou, de oare-ce, era prevăzută deja de art. 13 din această lege, este de mirat cum partizanii opiniunii opuse, servindu-se de cuvintele acestui d. raportor, pot ajunge la ideia că art. 7 din legea rurală și întreaga lege din 13 Februarie 1879, mai sunt încă în vigoare;

Considerând că, din discuțiunile urmate în *senat*, în ședința de la 31 Martie 1884 (pag. 1975-1979 loc. cit.), încă nu rezultă ideia menținerii acestor texte, de ȳrece, toți oratorii își îndreptează vederile d-lor, exclusiv, numai asupra admiterii alin. 2 și 5, propuse și dezvoltate de d-l senator Eugeniũ Stătescu și asupra amendamentului d-lui senator Nanu, care cere, adăogarea la alin. 1, a cuvintelor: *saũ vor cumpăra*, iar nici de cum asupra cesțiunei de a se ști dacă săteniĩ, între densesi, aflându-se în condițiunile art. 7 din legea rurală și art. 1 alin. 2 din legea 13 Februarie 1879, vor mai putea saũ nu cumpăra pământuri rurale în urma votării art. 132;

Considerând că, în adevăr, deși d. raportor Polizu-Micșunesci, în ultimul său cuvânt, menționează legea 13 Februarie 1879, nu o face însă, după cum am zis, pentru a preconisa existența ei și pe viitor, cum se susține de partea adversă, ci pentru a dovedi — cum a făcut-o și prin raport — că ideia schimbului ce se propunea votului senatului nu este o inovațiune, de oare-ce era prevăzută și admisă și de această lege;

Considerând că d. senator Lupășcu, combătând admiterea alin. 2, iar d. senator d-r Severini, declarând că primesce alin. 4, dar că combate alin. 5, discursurile d-lor nu aũ nici o înfrurire asupra cesțiunei în spețã;

Considerând însă că, d. senator Maniu, declarând că, speriat de înlăturarea prohibițiunei, înstrăinărilor pământurilor rurale, votează art. 132, cu amendamentele ce i s'aũ propus în senat, și că, d-sa consideră alin. 4 ca «o primă derogățiune la legea tutelară» (alin. 1 al art. 132), iar alin. 2 ca o «altă mică excepțiune la această lege», rezultă, invederat, că, în mintea acestui d. senator, afară de aceste două excepțiuni la alin. 1, nu esista posibilitatea altor excepțiuni, și, deci, nici a celor prevăzute de art. 7 din legea din 1864, interpretată prin cea din 1879, ceea-ce susține și tribunalul;

Considerând că, aceiași conclusiune, — și încă cu mai multă putere, — este de tras și din discursul d-lui senator M. Sturza, care declară că «nu înțelege cum camera, în contra scopului din alin. 1, a făcut excep-

țiunea din alin. 2», pe care nu o aprobă, și al d-lui D. Pișca, care declara că, deși vede și d-lui o excepție în alin. 2, totuși votează articolul, cu modificările ce i s'aũ adus prin alin. 2, 4 și 5;

Considerând că ast-fel — acestea fiind toate discursurile d-lor senatori, cari aũ luat parte la discutarea art. 132 — întru cât ele dovedesc cu învederare că d-lor n'aũ înțeles a aduce alin. 1, alte excepțiuni de cât pe cele prevăzute de alin. 2 și 4, nu se poate susține, cu temeinicie, că senatul, votând art. 132, a înțeles a menține și excepțiunile prevăzute de art. 7 din legea rurală de la 1864, confirmate și interpretate de legea din 1879;

Considerând că discuțiunile urmate în ședința de la 30 Martie 1884 a *Adunării Dep.* (pag. 1908 — 2018 loc. cit.), nu numai că nu face să rezulte ideia susținută de partea adversă, dar, din contră, ele dovedesc — o dată mai mult — temeinicia opiniunii acestui tribunal, de oare-ce dintre discursurile d-lor deputați cari aũ vorbit în cesțiune, o parte, compusă din discursurile d-lor deputați N. Ionescu, care propune desființarea inalienabilităței; ale d-lor Miniștrii de Justiție și de Domenii, care combat ideia d-lui Ionescu; al d-lui Fărcășeanu, care susține alin. 2; al d-lui Valerian Urseanu, care propune inalienabilitatea fără termen; al d-lui P. Grădișteanu, care vorbește asupra aliniatului 4, și al d-lui raportor Stolojan, care spune că, comitetul delegaților, basându-se pe angajamentul luat de d-l Ministru al Domeniilor, de-a veni cu o lege specială care se regulementeze aplicațiunea întregului art. 132, — lege nevotată până azi, — a respins toate amendamentele, cerând votarea art. 132, ast-fel cum s'a și votat, trebuiesc înlăturate ca unele cari, neatingând de loc cesțiunea ce ne preocupă, nu ne dau nici o lumină asupra deslegării ei; iar, parte, compusă din discursurile d-lor deputați C. Poroineanu, G. Cantili și, mai cu seamă, I. Arapu — după cum se va vedea imediat — sdrobesc opiniunea adversarilor noștri, pe atât, pe cât întăresce pe acea a tribunalului;

Considerând că d-l Poroineanu, de și nu conchide, dar, prin discursul d-sale, constatând și făcând să reiasă în mod invederat infructuositatea silințelor ce legiuitorul 'și-a dat, prin legea interpretativă din 1879, de a menține intactă inalienabilitatea prescrisă prin art. 7 al legii rurale din 1864, prin aceasta, chiar, ne autoriză a conchide că d-sa înțelegea a fi pentru o inalienabilitate fară alte excepțiuni de cât cele prevăzute de alin. 2 și 4 din art. 132;

Considerând că d-l Gh. Cantili, fiind și mai explicit, și declarând că: «ideia inalienabilităței din alin. 1 este în sens foarte larg; «că, votându-se, este evident că țărăniũ nu mai pot înstrăina» — în general și fără nici o restricțiune după d-lui — «pământurile lor; că, spune aceasta pentru ca cei cari vor aplica această lege (art. 132) să scie care a fost sentimentul Constituantei; că, fără îndoială, nu crede că intră în aceste dispozițiuni ale inalienabilităței transmisiunea prin moștenire abintestat» — până unde, în ideia d-lui Cantili, se întinde principiul alin. 1! — «că, însă, acest mod de transmisiune, va da loc la dificultăți, față cu cerințele Cod. civil asupra partagiului; că «dacă s'ar zice că această inaliena-

bilitate este numai față cu străinii, cari nu sunt săteni, și nu ar exista față și cu săteni, în parte, aceste dificultăți s'ar înlătura, cu toate că și în aceasta ar fi răul că s'ar găsi, într'un sat, unul mai bogat care să cumpere toate pământurile — (dar alin. 2 al art. 1 din legea din 1879, în ipoteza că această lege — în intențiunea d-lui Cantili — mai trebuie să existe, ce devine?); — că «ar fi bine ca să se spună că legea specială, promisă de d. Ministru al Domeniilor, este volnică să reguleze aplicarea alin. 1 din art. 132»; declarând că «le spune acestea ca să se știe că sentimentele camerei nu merg cu această inalienabilitate până la extrem și că va veni o lege specială care să-i reguleze aplicarea», și altele de acest fel, rezultă învederat că, formulându-se art. 132, nimeni nu mai cugeta la a mai menține excepțiunile din art. 7 al legii rurale, interpretate de art. 1 al legii 13 Februarie 1879;

Considerând că d. Arapu, fiind și mai categoric și declarând că: «azi, la 1884, se pune sătenilor o tutelă mai mare de cât la 1864, căci restricțiunea art. 132 din Constituțiune este imperativă și nu dă dreptul să se facă înstrăinări de pământ nici chiar între săteni, între foști clăcași»; că, discutând, învederează «că, astăzi, când sătenii sunt mai luminați și mai conștienți de dreptul de proprietate de cât în 1864, nu există nici un motiv a lăta dreptul ce au avut până acum» și roagă camera ca să le permită acest drept, în care scop propune și un amendament care zice că: vânzările și schimburile de pământ nu intră în prescripțiunile legii de față pentru săteni», amendament, care nici n'a mai fost pus în discuțiune, de oare-ce, nu s'a găsit cinci domni deputați a' l susține, face evidentă ideea că, în urma votării art. 132, sătenii nu mai pot cumpăra pământ rural de la consătenii lor, chiar de s'ar afla în condițiunile alin. 2 al art. 1 din legea 13 Februarie 1879, care, deci, a fost abrogată;

Considerând că, în urma cuvântării d-lui Arapu și, din nesusținerea amendamentului său de nici măcar cinci d-ni deputați, logicamente, nu se poate deduce de cât că în cameră nu a existat — la votarea art. 132 — nici chiar cinci d-ni deputați, cari să voiască a mai permite și pe viitor, ca în trecut, înstrăinările de pământ rural între săteni, și că, deci camera înțelegea că, desilusionată de toate silințele ce s'a pus pentru a menține intactă inalienabilitatea acestor pământuri, a voit să tranșeze cu trecutul și să oprească definitiv starea de drept și de fapt (până atunci, sau cu alte cuvinte, să abroge textele de lege (art. 7 din legea 1864 și legea 13 Februarie 1879) în baza cărora aceste înstrăinări se puteau face;

Considerând că, pentru a fi permis de a întoarce acest argument în contra concluziunii ce am tras noi din el, alegându-se că, din nesusținerea amendamentului d-lui Arapu, nu se poate deduce de cât superfluitatea lui, ar trebui mai întâi să se dovedească, cel puțin, cu discursurile din cameră ale intențiunii d-nilor deputați care și-au dat opiniunile în speță, că intențiunea d-ilor a fost de a menține aceste texte de lege, ceea-ce nu se poate dovedi, după cum am văzut, din analiza ce am făcut acelor discursuri;

Considerând că, ast-fel, întru cât atât din rapoartele d-nilor raportori ai comisiunii de revizuire și ai comitetelor delegaților camerei și senatului, cât și din discursurile urmate în aceste Corpuri, cu ocaziunea votării art. 132, se dovedește în mod vădit că intențiunea legiuitorului constituant de la 1884 a fost a decreta inalienabilitatea pământurilor rurale, numai cu excepțiunile din alin. 2 și 4 ale art. 132, iar nu și cu menținerea celor prevăzute de art. 7 din legea rurală și de legea 13 Februarie 1879, a se susține contrariul este a merge chiar în contra adevărului;

Considerând că chiar când din aceste acte și discuțiuni s'ar putea deduce oare-care idei cari ar întări oare-cum tema ce se opune tribunalului, totuși, întru cât judecătorul este chemat a aplica textul votat de cameră, iar nu diversele opiniuni emise în ele, cu ocazia votării lui, de diferiți oratori și chiar de către d-nii raportori, de oare-ce nu aceștia fac legile, ci camerele; și, întru cât art. 132 este clar, categoric și explicit, căci, proclamând cu autoritate principiul inalienabilității, prevede, în acelaș timp, și excepțiunile ce înțelege a aduce acestui principiu, încă apelul urmează a fi admis;

Considerând, în fine, că opiniunea susținută de d. judecător de pace și de d. procuror, neresultând nici din textul clar al art. 132 din Constituțiune, nici din debaterile Constituantei de la 1884, urmează că, de la această dată, sătenii nu mai pot cumpăra pământuri rurale și deci, că apelul urmează a fi admis, cartea de judecată invalidată și acțiunea apelantului admisă;

3) *Asupra motivalui 3, 4, și 5:*

Considerând că, aceste motive aparțin unei ordine de idei cu totul economice și sociale, care nu intră în cadrul atribuțiunilor judecătorului chemat a aplica legea, ci în acela al legiuitorului, chemat a o face și singur în drept și obligat de a observa, examina și aprecia dacă o dispozițiune a ei este bună, pentru a o menține, sau este rea, și prejudiciabilă intereselor cetățenilor, pentru a o modifica, sau, chiar desființa, și că, judecătorul — în regulă generală — nu trebuie să țină socoteală de ele fără a împieta asupra dreptului puterii legiuitoare și a contraveni atribuțiunilor sale;

Considerând că, chiar de am presupune vătămătoare sătenilor prohibițiunea alin. 1 din art. 132, în sensul dat lui de tribunal, apoi, remediarea răului nu stă și nici nu trebuie să stea în mâna judecătorului chemat a' l aplica, — căci, în acest cas, el n'ar aplica-o, ci, pe cale de interpretare, ar reface-o — ci, în votarea legii ce d. Ministru al Domeniilor și-a luat angajamentul în cameră a o aduce pentru a' l reglementa aplicațiunea, lege, în vederea căreia numai, Constituanta a și votat acest articol, așa cum se găsește în Constituțiunea actuală.

II) *In fapt:*

Considerând că chiar dacă s'ar trece peste toate aceste considerațiuni, și s'ar decide că și în urma art. 132 din Constituția de la 1848, sătenii a' încă dreptul a cumpăra pământuri rurale de se vor găsi în condițiunile alin. 2 al art. 1, din legea interpretativă de la 1879, totuși; întru cât, conform art. 7 și 8 din această lege, comuna avea dreptul de preemțiune și, întru cât

astă-zî nu se dovedește cu nimic că Stancu Rizea Teleleu, vînzătorul, a oferit, când-va, a face comunei această vînzare, și că aceasta a refuzat, apelul încă urmează a fi primit și cartea de judecată reformată, admițîndu-se acțiunea apelantului și anulîndu-se vînzarea, ca făcută cu călcarea uneia din excepțiunile prevăzute de art. 7 din legea de la 15 August 1864.

Pentru aceste motive redactate de d. președinte Ghețu ;
In neunire cu d. procuror,

Admite de fondat apelul făcut de Ion Stan Teleleu, și prin urmare acțiunea intentată la judecătoria ocularului Alexandria, de către Ion Stan Teleleu, în contra lui Marin Ilie Rizea, ambii din comuna Slobozia-Trăsnitu.

(ss) I. Ph. Ghețu, C. N. Demetrian.

Opiniune

Subscrisul, difer de opinia majorității, și, pentru toate motivele de drept și de fapt din cartea de judecată apelată, pe cari mi-le însușesc în totul, sunt de părere a se respinge ca nefondat apelul făcut de Ion Stan Teleleu.

(s) jude sindic, C. I. Tănăsescu.

Observație. — Soluția dată de tribunalul de Teleorman este contrară jurisprudenței admise mai cu seamă de Curtea noastră supremă. Veđi *Curierul Judiciar* No. 27 din 2 Aprilie 1900 și nota d-lui A. Nenoveanu. Cu toate aceste, mărturisim că sentința tribunalului este motivată în mod strălucit și face onoare judecătorilor care au subsemnat-o.

D. A.

ERATA

In articolul d-lui C. Nacu publicat în ziarul nostru No. 73 la pagina 584, col. I, rîndul 24 să se citească în loc de *locus regit actum* : «*tempus regit actum*».

BIBLIOGRAFII

Citim în Sirey. *Recueil Général des lois et des arrêtes* : 1900 următoarele :

Essai d'une Théorie juridique de la délégation en droit français, par M. Frédéric Hubert.

Un volum în 8, pr. 5 lei. Paris Librăria Larose 22 Rue Soufflot.

Dacă D. Hubert cunoaște unele cărți streine consacrate *delațiunii* este numai grație autorilor francesi cari au scris asupra materiei, dar la ale căror scrieri D. Hubert n'a adeogat nimic nou. Cu toate acestea este de laudat ușurința cu care autorul se mișcă în mijlocul dificultăților juridice și interesul ce a știut să dea uneia din cele mai aride materii ale Codului civil. Art. 1273 (1130 rom.) spune că *novațiunea* nu se presupune; iar art. 1275 (1132 rom.) zice că *delațiunea perfectă* trebuie să descarcă în mod expres pe debitor.

Este oare textul privitor la *delațiune* mai exigent de cât cel privitor la *novațiune*? D. Hubert, de acord cu opiniunea generală, admite afirmativa. Cu toate acestea s'a susținut și opinia contrarie; dar D. Hubert arată că tradițiunea este conformă cu doctrina sa. Dar oare, diferența de *delațiune*, se justifică în *legislațiune*? D. Hubert răspunde prin oare-cari ipoteze în mod foarte judicios prezentate, că legea lasă de dorit. Arată apoi că *jurisprudența* a știut adesea să depărteze aplicațiunea art. 1275 pretinzînd în mod eronat că ipotezele asupra cărora avea să se pronunțe, intrau în *previsiuni* art. 1273. Ast-fel, exigințele legii, relative la formele *delațiunii perfecte*, au restrîns în *practică* câmpul de aplicațiune al *delațiunii* în *profitul* *novațiunii* propriu zis.

Cu toate că, în *delațiunea perfectă*, *delegantul* rămîne, în genere, descărcat, chiar în cas de *insolvabilitate* a *delegatarului*, legea admite un *recurs* al *delegatului* contra *delegantului*. *Natura* acestui *recurs* a ridicat o mulțime de *dificultăți*. D. Hubert nu indică numai sistemele cele mai răspândite asupra *cesiunii*.

Autorul admite că *recursul* *delegatului* este un *recurs* în *garanție*, iar nu o *reînnoire* a *acțiunii* sale prime. De alt-fel acesta este sistemul cel mai răspândit.

Studiind *natura* *delațiunii*, condițiunile sa și efectele ei D. Hubert dă dovezi de un foarte mare *raționament* *juridic* și de o *cunoștiință* *complectă* a *jurisprudenței* și a *doctrinei*. Autorul s'a achitat în mod demn de o *sarcină* *dificilă*.

Noi n'avem de cât să-l recomandăm oamenilor de drept.

A eşit de sub tipar și se găsește la autor și la librăria universală Leon Alcalay.

TOMUL AL VI-lea (PARTEA II)

DIN

DREPTUL CIVIL ROMÂN

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Consilier la Inalta Curte de casație și justiție

CUPRINZIND

Explicarea art. 1092—1157

PREȚUL 10 LEI

A apărul

ROLUL PROCURORULUI

in

Expertisele Medico-Legale

de

D. STELIAN POPESCU

Se află de vînzare la librăria Alcalay

Prețul 1.50